Udkast: Skiltning af mountainbikeruter med sværhedsgrader

Fælles anbefalinger fra DGI, DCU og Naturstyrelsen. Med disse anbefalinger er sigtet, at der fremover skabes en for alle parter gennemskuelig standardiseret dansk praksis for mærkning af MTB-ruter på tværs af ejerskel og aktører inden for mountainbike (MTB).

Skiltningen har 3 hovedformål:

- At MTB'ere kan finde vej rundt på rutenettet. Det er primært vigtigt for MTB'erne selv, men også for andre brugere, der bliver gjort opmærksom på, at den pågældende rute er en MTB-rute. Dette er særligt vigtigt på arealer, med mulighed for fri fladefærdsel (offentlige arealer). En gensidig tydelig national markeringspraksis skal sikre størst mulig sikkerhed, gode oplevelsesmuligheder og opmærksomhed hos alle brugerne, om hvem man kan møde hvor på en tur i skoven. Dette vil også mindske potentielle konfliktsituationer brugergrupperne imellem.

- At MTB'ere har mulighed for at vælge ruter tilpasset egne evner.

- At højne sikkerheden for MTB'erne ved tydelig indeksering med sværhedsgrader, så man ikke uforvarent kommer ud for risikofyldte situationer.

Historisk skiltepraksis

Der er stor variation i de nuværende markerings- og skiltepraksis på MTB-ruterne. I dag er det kun få steder, hvor sværhedsgradsangivelserne har været taget med ind i selve rutenets-opbygningen, i skiltningen og formidlingen på skilte og kort. Alle steder i Naturstyrelsen, og på mange kommunale og en del private arealer, har Naturstyrelsens skilteprogram været anvendt med enten grøn eller blå baggrundsfarve. Selve mærkningen kan være i form af farvepiktogrammer på piktogrampæle, malede mærker (dotter/pile) på træerne eller en kombination af disse. Der er ingen gennemgående national praksis for hvilke farveangivelse der benyttes til hvilke stier - Naturstyrelsen har fastlagt en farvekode, som dog ikke er implementeret landsdækkende. De fleste steder er der dog lokalt en gennemgående farveangivelse for vandrestier, ridestier og MTB-ruter. Rød/blå/hvid er de mest anvendte "MTB-farver" i dag. Så en rødmarkeret sti er nogle steder en vandresti/løberute, andre steder står rød-markeringer for en MTB-rute med middel sværhedsgrad eller måske en riderute m.v. Der er dog mulighed for at supplere en evt. rutefarvemærkning med et typepiktogram eksempelvis det særlige MTB piktogram. Der er derfor i dag stor risiko for misforståelser, brugerkonflikter og sikkerhedsrisici, når man som MTB-rytter bevæger sig lidt uden for sin egen kendte hjemmebane.

Krav til ny skiltepraksis med sværhedsgrader

Følgende krav og forhold har hidtil indgået i overvejelserne om fælles anbefalinger:

- At skabe en entydig skiltepraksis med særlig fokus på brugervenlighed og sikkerhed.
- At den i praksis skal kunne indpasses i de allerede anvendte skiltedesigns, fx Naturstyrelsens grønne eller nogle kommuners blå baggrundsfarve.
- En gennemførelse med en begrænset ressourceanvendelse, herunder ikke at "påtvinge" en omfattende lokal udskiftning af andre rutemarkeringer, der vil kunne forveksles farvemæssigt med de nye MTB markeringer.
- At gøre det muligt at indfase en ny fælles praksis uden på kort sigt at anvende ressourcer til omlægning af ruter.

Forslag til ny fælles skiltepraksis (se bilag med skilteoversigt)
Den mest udbredte skiltepraksis har udgangspunkt i Naturstyrelsens skilteprogram. Der foreslås med dette udgangspunkt, at den fælles nye skiltepraksis baserer sig på standardpiktogrammer med pile. Piktogrammerne vil være dedikeret, idet den normale pil med basis på 75 mm og ligesidede ben på 85 mm tilføjes en indre bred, hvid kant på 5 mm. Men den hvide kant vil det dels blive fremhævet, at der er tale om en MTB-ruter, og den er iøjnefaldende for brugerne. Ved at anvende pile frem for MTB-cyklisten som rutemarkering reduceres ressourceforbruget. I alle større knudepunkter bør der benyttes piktogrampæle.

Maling på træerne. Er allerede afprøvet med held i praksis. Dog er det af maletekniske årsager - specielt på grovere bark - nødvendig at skalere pilen lidt op i størrelse og håndmale med "tyk" maling, der ikke løber. Det er som regel også nødvendig at male de to farve ad to omgange med tørretid imellem. Men under alle omstændigheder er metoden meget billigere end konsekvent anvendelse af piktogrampæle, der opsat koster mellem 500-1.000 kr./stk. samt evt. fremadrettet malevedligehold af selve pælen, slåning omkring pælen m.m.

Varsling: Ud over pilene indføres der to standard-varslingspiktogrammer hentet fra de almindelige kendte vejskilte. Dels piktogram der advarer mod tværgående trafik og et "Giv Agt" piktogram, der kan finde anvendelse, når der er forhold, man skal være særlig opmærksom på. Ved evt. ekstra fokus på sikkerheden ved kørsel i mørke, kan de hvide/røde farver laves i refleks.

Orienteringspunkter / Rutenavne: Det er en stor fordel at brugerne kan koble stednavne, rutenavne, km-angivelse eller nummerangivelse på kort med ditto på ruten fx ved, at angive, når man kører forbi fx pæl nr. 12 eller kører på et bestemt navngivet spor. Det kan også være en stor hjælp at kunne videregive oplysning om, at man står ved pæl nr. 12 for at kunne dirigere andre til assistance ved uheld. Desuden er der mulighed for at registrere og formidle GPS-positionen.

Sværhedsgraderne.
Med inspiration i såvel internationale som hidtidige danske sværhedsgrads-indekseringer og erfaringerne fra de fælles skiløjpeafmærkninger har udgangspunktet været:

- At skabe en så præcis indeksering som mulig tilpasset danske forhold
- At indekseringen spænder over alle brugerniveauer, også de mere specialiserede. Bredden i brugerskaren vil dermed blive tilgodeset fx ved at den nemmeste rute (Grøn) altid vil være repræsenteret med de almindelige grusveje, uanset om man vælger at lave markerede ruter eller ej
- At de er overskuelige i udgaver, der kan formidles alle relevante steder fx rutehjemmesider, kortbilag og formidlingsskilte

Lodsejerafklaring: Det til enhver tid være lodsejeren, der skal godkende alle ruteforhold, forløb, materialevalg og vilkår også for de mere specifikke rutetekniske elementer. Samarbejdet mellem de lokale MTB-aktører og lodsejeren er afgørende – et eksempel til afklaring af relevante forhold fremgår fx af Naturstyrelsens paradigme om MTB-aftaler.

Graduering i praksis: Et spor gradueres efter dets sværeste sektioner og ikke en gennemsnitsbetragtning. Dog er der mulighed for at skilte specielt med genveje på enkeltstående elementer, der overstiger den gennemgående sværhedsgrad. Tilsvarende er en sværere stigning med mulighed for at stå af og trække cyklen op ikke så "alvorlig" opgraderingsmæssigt som en

sværere nedkørsel, hvor det ikke på samme måde er muligt af stoppe op. Sporets længde og højdemeter (den fysiske udfordring), indgår ikke i vurderingen af et spors sværhedsgrad, men er dog ofte en vigtig oplysning til brugerne, der bør medtages i formidlingen. Tekniske passager vurderes ud fra en samlet vurdering af underlag, bredde, længde og fald/stigning. Vurderingen afhænger også af "intensiteten". Længere passager med samme tekniske niveau og intensitet kan dermed udløse, at sporet vurderes til at have en samlet højere sværhedsgrad, end hvis de samme tekniske elementer kun var at finde på korte delstrækninger.

Rutesammenhæng: For at opnå fleksibel og præcis indeksering anvendes to grundtyper:
-Enten en gennemgående Blå (Let rute), der kan køres af alle, med tilvalg af loops med enten Rød (Middel) og Sort (Svær) - se vedlagte kortbilag.
-Eller at opbygge et netværk af delruter måske med samme startsted, hvor de enkelte delruter har en gennemgående sværhedsgrad fx en Blå rute, Rød rute osv.
Det er ikke hensigtsmæssigt at opbygge en rute med en høj sværhedsgrad, hvor der alene er tale om korte, svære delstrækninger, eller bare opgradere en eksisterende rute efter de sværeste steder, da dette vil give brugerne en uprækcis oplevelse af indekseringen.

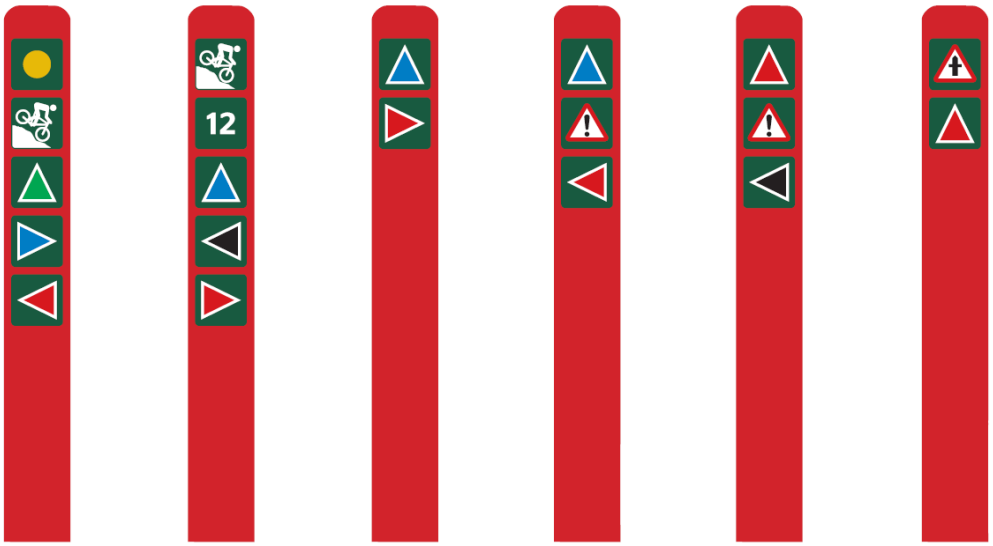
Sværhedsgrad	Velegnet til	Sporet
	Meget let Alle på MTB	Grusveje og brede grusstier. Relativ flad med moderate stigninger.
	Let MTB rytter med grundlæggende færdigheder	Grusveje og singletracks. Moderate stigninger, men kan omfatte korte stejle strækninger. Belægningen kan være løs, mudret, ujævn med mindre rødder og sten.
	Middel Den øvede MTB rytter	Udfordrende op- og nedkørsler. Forvent drops, huller, større rødder og sten, snævre passager og singletracks. Alle forhindringer kan køres med fuld jordkontakt ved lav hastighed.
	Svær Ekspert MTB rytter	Stejle og meget udfordrende op- og nedkørsler. Forvent større drops, hop, huller, rødder og sten med intense passager og singletracks. Ikke alle forhindringer kan køres med fuld jordkontakt.
	Ekstrem Specialiserede discipliner og ofte højrisiko MTB kørsel	Oftest en stejl downhill bane med store konstruerede forhindringer og hop m.m. Kræver særlig downhill- eller freeridecykel og benyttelse af sikkerhedsudstyr eks.vis. fullfacehjelm, rygskjold, halskrave, knæbeskyttere, handsker og briller.

Overgangsform: Har man ikke ressourcer til at omlægge eller udskifte programmer i fht. den nye indeksering, er det afgørende at man udvikler et nyt rutekort, der viser sværhedsgraderne. Dermed

får brugerne mulighed for at vælge delstrækninger til og fra evt. via nogle nemme omveje på grusvejene (se gennemført på vedlagte kortbilag Link).

Tekniske elementer: Tekniske elementer - såvel etablerede som naturlige - skal markeres med relevant sværhedsgrad. Kortere sektioner med enkelte tekniske elementer, der overstiger den sværhedsgrad sporet har fx ved balancebom, hop, drop, bro eller lignende skal ALTID være et bevidst tilvalg, og der skal bestræbes skabt en tydelig, naturlig omvej uden om elementerne. I disse situationer skiltes med GIV AGT piktogrammet med underliggende pileangivelse med sværhedsgrad for den "svære" passage og tilsvarende, hvilken vej man kan forsætte uhindret på hovedruten.

Eksempler på skiltning i praksis:

Eks. 1: Her går en almindelig gul vandrerute på en grusvej. Med MTB-piktogrammet angives, at dette også er et MTB-spor med grøn sværhedsgrad og tilsvarende, at det er et "MTB-kryds" hvor blå spor går til højre og rød spor til venstre.

Eks. 2: Her er der ingen andre markerede spor ud over MTB, men alligevel med ønske om at signalere til andre fx gående, at dette er et MTB-spor ved anvendelse af MTB-piktogrammet.

Eks. 3: Almindelig udfletning af MTB-spor, hvor der ikke kommer ret mange andre, der har behov for at vide, at dette er et MTB-spor. Blå går lige ud og rødt spor går til højre

Eks. 4: Almindeligt Blåt spor hvor der kommer et kortvarigt teknisk element, der overstiger Blå sværhedsgrad. Her er elementet i Rød kategori og er placeret til venstre på sporet. Så hvis man kører lige ud fortsætter man på Blå. "Giv Agt" piktogrammet er placeret lige over den opgradering, man ønsker at gøre opmærksom - på i dette tilfælde Rød.

Eks. 5: Ligesom eks. 4 men med annoncering af, at der kommer en Sort teknisk element på et Rødt spor.

Eks. 6: Forvarsel af at der kommer anden sti eller vej som krydser den Røde MTB-rute

Formidlingen på skilte, hjemmesider, folder og kortbilag
Formidlingen til MTB-brugerne om sværhedsgraderne m.m. sker på ovenstående platforme med forskellige pladsmæssige begrænsninger.

Vedlagt er forskellige eksempler på grafiske faktabokse, tre forskellige signaturforklaringsudgaver: en med fuld tekst og to i oversigtsform, hvis der ikke er plads til andet. Endelig er elementerne indarbejdet i et færdigt MTB kortbilag (2. version). Desuden er medtaget det fælles nationale "God MTB-kodeks", der er et vigtigste element at få formidlet på kort og skilte, både i forhold til sikker MTB-udøvelse, hensynet til naturen og de andre skovgæster.

Udarbejdet af: Leif Lyngsø 20/10-2015

Samarbejdsparter:

DGI

Miljø- og Fødevareministeriet
Naturstyrelsen

DCU
DANMARKS CYKLE UNION